

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

การพัฒนาคน การให้การศึกษแก่เด็กหรือเยาวชนในชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งมีคุณธรรม มีทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพและเป็นพลเมืองที่ดี สังคมยอมรับนั้น จะช่วยพัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต ตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นคนรู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีคุณธรรมจริยธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รู้จักพึ่งตนเองที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ร่วมเป็นพลังสร้างสรรค์พัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ตลอดจนด้านสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาประเทศและสังคมก็ย่อมทำได้สะดวก รวดเร็ว ได้ผลที่แน่นอนรวดเร็ว และก้าวไปอย่างยั่งยืน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ต้องใช้การประสานความร่วมมือกันหลายฝ่าย หน่วยปฏิบัติที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนโดยตรง คือ สถานศึกษา การที่สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพต้องอาศัยระบบบริหารจัดการที่ดี กระบวนการสำคัญจะส่งผลให้ระบบบริหารจัดการที่ดีคือ การบริหารวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550, น. 1)

การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนวิธีการ แนวทางการบริหารจัดการให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจใฝ่รู้และพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และต้องมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพ จึงเกิดผลดี บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ (ธีระ รุญเจริญ, 2550, น. 98) ซึ่งการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีภาระงานในการบริหารสถานศึกษา 4 ภาระงาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ซึ่งการบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของโรงเรียน เป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ และแนวความคิดการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางมา

จัดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกับสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นที่สถานศึกษาเป็นผู้กำหนด งานเกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ให้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการปฏิบัติจริงงานเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนที่หันมาเน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการใช้ข้อทดสอบแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังมีอีกหลาย ๆ ด้านที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งรวมเรียกว่างานวิชาการ (กมล ภูประเสริฐ, 2545, น. 6)

จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเอาใจใส่ดูแลการบริหารวิชาการเป็นพิเศษ แต่ก็ยังมีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนไม่น้อยที่มองเห็นว่างานด้านอื่น ๆ สำคัญกว่างานวิชาการ ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา หรือแม้ว่ามีความตระหนักว่างานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญมาก ในการบริหารสถานศึกษา แต่โดยทั่วไปในการปฏิบัติจริง ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ก็ยังให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการน้อยอยู่ และเป็นที่ประจักษ์ว่าการบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานใหม่ที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูปการศึกษา ก็ยังให้ความสำคัญในด้านวิชาการน้อย ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่จะไปให้ความสำคัญในการบริหารงานบุคคล การบริหารงานธุรการ และการบริหารงานด้านอาคารสถานที่เป็นอันดับแรก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 32) ทั้งที่ขอบข่ายและภารกิจงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีมากถึง 17 งาน ได้แก่ 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 29-51)

การบริหารงานวิชาการเป็นพันธกิจของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ มาตรา 36 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550, น. 24) และกำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมแห่งการ

เรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในพันธกิจนี้อย่างมุ่งมั่นและทุ่มเท เพราะงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา ส่วนงานอื่นๆ เป็นไปเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้งานวิชาการและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามจุดประสงค์การศึกษาที่กำหนดไว้ (สมาน อัครภูมิ, 2549, น. 239) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลหลักสำคัญที่จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เพราะคุณภาพของสถานศึกษาสามารถพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546, น. 3) ความต้องการในเรื่องคุณภาพและประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านธุรกิจหรือทางด้านการศึกษา จากรายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(สกศ.) ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 - 2554 สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทยที่วัดจากคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบ 4 วิชาหลัก (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์) ต่ำกว่าร้อยละ 50 มาโดยตลอด ขณะเดียวกัน การประเมินเชิงคุณภาพของการศึกษาที่สามารถตอบสนองต่อการแข่งขันของประเทศ พบว่า ประเทศไทยยังล้าหลังกว่าประเทศมาเลเซีย และอินเดียนจึงเป็นเรื่องที่ต้องปรับปรุงในเชิงคุณภาพของการศึกษาโดยด่วน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, น. 58) และในการประเมินสถานศึกษาภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสองของ สมศ.(พ.ศ. 2549 - 2553) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 30,284 แห่งได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. จำนวน 24,901 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.22 ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. น. 5,383 แห่งคิดเป็นร้อยละ 17.78 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2553, น. 19 - 24)

จากรายงานที่กล่าวมาในเบื้องต้นนี้ ชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปัญหาอยู่ในขั้นวิกฤติ สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพให้สามารถสนอง ตอบวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความสนใจในการบริหาร งานวิชาการ ทำให้คุณภาพของผู้เรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐโดยภาพรวมขาดคุณภาพ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการในยุคปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนจะมีโอกาสตัดสินใจมากขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตาม

หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ให้สถานศึกษารับผิดชอบการบริหารงานวิชาการโดยตรง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในแนวคิดของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว รวมทั้งบทบาทของผู้บริหารในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุผล โดยต้องมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วม (ประเวศ วะสี, 2541, น. 27) ตามบริบทของสถานศึกษานอกจากนี้ผู้บริหารต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การมีศักยภาพในการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักใช้เครื่องมือ สอดแทรก เพื่อให้การบริหารสัมฤทธิ์ผล ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ที่ซับซ้อนซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะเป็นที่พึงพอใจของครู ผู้ปกครอง ชุมชนในท้องถิ่นมีการบริหารงานแบบเป็นทีม เพื่อผลักดันบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือประกอบกิจกรรมทุกอย่างด้วยความเต็มใจ และรักที่จะทำ (ทิพาวดี เมฆสุวรรณ, 2541, น. 20)

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนเพราะวัตถุประสงค์ที่สำคัญของโรงเรียนคือการให้การศึกษาและฝึกอบรมเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต (อุทัย บุญประเสริฐ, 2540, น. 62) กล่าวว่างานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการถ้าโรงเรียนดำเนินงานพลาดทางวิชาการก็จะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนก็สมควรที่จะได้รับการยกย่องยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินภารกิจของโรงเรียนได้ผล สำหรับการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ยังมีปัญหามาก จะเห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2558 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย ร้อยละ 42.32 วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 29.59 วิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 36.20 ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 27.92 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย ร้อยละ 44.55 วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 22.49 วิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 31.52 ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 20.30 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยนี้อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และเมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบต่ำ 10 ลำดับสุดท้าย เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีที่จะต้องหารูปแบบการบริหารวิชาการมาแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24, 2558, น. 13)

จากรายงานที่กล่าวมาในเบื้องต้นนี้ ชี้ให้เห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปัญหาอยู่ในขั้นวิกฤติ สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความสนใจในการ

บริหารงานวิชาการ ทำให้คุณภาพของผู้เรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐโดยภาพรวมขาดคุณภาพ

Learn Six Sigma เป็นเทคนิคหรือกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญ มุ่งในการจัดการคุณภาพในวงการธุรกิจอุตสาหกรรม ปัจจุบันการจัดการทางการศึกษาได้ให้ความสนใจ ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ได้นำมาประยุกต์ใช้ในองค์กรเพื่อพัฒนาคุณภาพทั้งระบบ (ศิริ ถีอาสนา, 2557, น. 145) ซึ่งการพัฒนาองค์กรแบบ Six Sigma เป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ ได้มีการกำหนดแนวทางในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการสื่อสาร การสร้างกลยุทธ์ และนโยบาย การกระจายนโยบาย การจูงใจ และการจัดสรรทรัพยากรในองค์กรให้เหมาะสม เพื่อให้การปรับปรุงองค์กรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของพนักงานที่มีความสามารถ มีความตั้งใจที่จะปรับปรุง ต้องได้รับความรู้ที่เพียงพอต่อการปรับปรุง รวมทั้งมีทีมที่มีความสามารถและมีความตั้งใจที่จะปรับปรุง มีทีมที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูงคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้ความผิดพลาดในการผลิตและการบริการมีน้อยที่สุด แนวความคิดการบริหารปรับปรุงองค์กรแบบ Six Sigma มีความแตกต่างจากแนวความคิดในการบริหารแบบเดิม ที่เน้นการปรับปรุงการทำงานโดยเริ่มจากผู้บริหาร แล้วจึงกระจายให้หน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรปรับปรุง โดยขาดระบบการให้คำปรึกษา แนะนำและการช่วยเหลือที่เหมาะสม ซึ่งประโยชน์ในการนำ Six Sigma ไปใช้ในองค์กร นั้นมีหลายประการ ดังนี้คือ 1) สามารถแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ และเสริมสร้างกลยุทธ์ใหม่ให้ธุรกิจ 2) บริหารจัดการและพัฒนาองค์กรโดยใช้ข้อมูลจริง และใช้หลักการทางสถิติซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล 3) สร้างทีมงานในองค์กรให้แข็งแกร่ง โดยประสานความร่วมมือของพนักงานแต่ละส่วนซึ่งมีผลการปฏิบัติงานโดดเด่น และสามารถวัดผลได้ 4) เพิ่มผลประกอบการด้านการเงินจากโครงการประหยัดต้นทุน เพิ่มผลกำไรจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์และขยายการดำเนินงานเพื่อเพิ่มผลกำไร พร้อมทั้งมุ่งเน้นการตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า และ 5) พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงขึ้น และปรับปรุงองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2549, น. 2)

สถาบันการศึกษาเป็นองค์กรที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับข้อมูล และสารสนเทศที่หลากหลาย เพราะฉะนั้นสถาบันการศึกษาจึงควรจะนำวิธี Six Sigma มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งส่งผลให้ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรทางปัญญาเพิ่มขึ้น พร้อมกับการสร้างคุณภาพของประชากรเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ (กันยรัตน์ คมวัชระ, น. 2547) ทั้งนี้เพราะ Learn Six Sigma สามารถจัดความสูญเปล่าทางการศึกษา และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานที่สูงขึ้นได้ ซึ่ง มณฑิรา ไชยเผือก (2552) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้วิธีการบริหารจัดการแบบ Six Sigma ในสถานศึกษา พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้วิธีการบริหารจัดการแบบ Six Sigma ในสถานศึกษา มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเหมาะสมระหว่างแนวทางกับบริบท ในด้านเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม และมีความ

เป็นไปได้ภายใต้ขอบเขตของการนำแนวทางการประยุกต์ใช้วิธีการบริหารจัดการแบบ Six Sigma มาใช้ภายใต้บริบท ศักยภาพ และความพร้อมที่มีอยู่ของสถานศึกษา โดยสรุปแล้ว Six Sigma เป็นวิธีที่ใช้ และได้ผลดีในการปรับปรุงคุณภาพองค์กรระดับโลก ในทางอุตสาหกรรมวิศวกรรม จะต้องคอยตรวจสอบมองหา ดีเฟค ซึ่งคือข้อบกพร่อง หรือตำหนิของผลผลิต และจะต้องพยายามหาวิธีที่จะขจัด ดีเฟค หรือตำหนิของผลผลิตให้หมดไป สำหรับการศึกษาเราอาจจะมองแบบเปรียบเทียบว่าอุปสรรคของการศึกษา คือ ดีเฟค และนักศึกษาที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์เวลาเปรียบเสมือนผลผลิตที่มี ดีเฟค ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องหาทางขจัด ดีเฟค หรืออุปสรรคเหล่านี้ของการศึกษาให้หมดไป วิธี Six Sigma เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เราสามารถปรับปรุงการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น (จินดา รัตนพันธ์, 2559)

จากสภาพปัญหาในการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก และความสำคัญของแนวคิด การพัฒนาองค์กรแบบ Six Sigma ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความสนใจที่จะประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยเริ่มจากการศึกษาองค์ประกอบในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จัดสร้างแนวทางการประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการ และศึกษาผลการพัฒนาการบริหารจัดการงานวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าจะได้แนวทางในการบริหารงานจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนางานวิชาการอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 คำศัพท์สำคัญ

1.2.1 กระบวนการ Six Sigma

1.2.2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการ

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 องค์ประกอบในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีอะไรบ้าง

1.3.2 การประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ควรเป็นอย่างไร

1.3.3 ผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นอย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.4.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.4.2 เพื่อประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.4.3 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายและภารกิจงาน การบริหารงานวิชาการ ของนักวิชาการและหน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษาซึ่งจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 32, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, น. 1-5 , กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 29-51 , พิเศษฐ์ ศรีทหารรถ, 2543, น. 23-29 , ประพันธ์ พรหมกุล, 2543, น. 100-106 , บุญส่ง พุทธรักษ์พงศ์, 2545, น. 29-50 , งามพรรณ ธิปไตย, 2546, น. 56-57 ; ณรงค์ ผิวอ่อน, 2550, น. 24-30 , สุเทพ บุญเต็ม. 2545, น. 33-34 , สุวิมล โพธิ์กลิ่น, 2549, น. 11-20 , กาญจนา ภาสุรพันธ์, 2545, น. 24-26 , สัญชัย เสนาพิทักษ์, 2546 : 90-92 , สมชาย จินตนาพันธ์, 2546, น. 11-12 , เพชริน สงค์ประเสริฐ, 2550, น. 101-103 , พัทธิธรา รัตนชัย, 2550, น. 39-41 , วิไลพร อภิบาลศรี, 2551, น. 105-106 , กมล ภูประเสริฐ, 2545, น. 9-17 , จันทราณี สงวนนาม, 2545, น. 59) และสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สอบถามหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 9 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การนิเทศภายใน

4. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
5. การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
7. การวัดและประเมินผล
8. การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้
9. การแนะแนว

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.2.1 การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1) กลุ่มเป้าหมายในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 60 คน จาก 20 โรงเรียนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2) กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 3 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.5.2.2 การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

คณะทำงานที่มาประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) เพื่อสร้างแนวทางการประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูวิชาการ ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานวิชาการ และมีความสนใจเข้าร่วมในการสร้างแนวทางการประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 คน

1.5.2.3 การวิจัยระยะที่ 3 เป็นการศึกษาผลการประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก

กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้ คือ โรงเรียนโนนสูงวิทยาคม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.5.3 ขอบเขตด้านสถานที่

1.5.3.1 การวิจัยระยะที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สถานที่ดำเนินการวิจัย คือ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.5.3.2 การวิจัยระยะที่ 2 การประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สถานที่ดำเนินการวิจัย คือ โรงเรียนโนนสูงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.5.3.3 การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สถานที่ดำเนินการวิจัย คือ โรงเรียนโนนสูงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

1.5.4.1 การวิจัยระยะที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ใช้เวลาดำเนินการวิจัย 4 เดือน (พฤษภาคม 2559- สิงหาคม 2559)

1.5.4.2 การวิจัยระยะที่ 2 การประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ใช้เวลาดำเนินการวิจัย 2 เดือน (กันยายน 2559- ตุลาคม 2559)

1.5.4.3 การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้เวลาดำเนินการวิจัย 5 เดือน (พฤศจิกายน 2559 – มีนาคม 2560)

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 แนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง แนวทางที่แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1.6.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีตัวบ่งชี้การดำเนินงาน ดังนี้

1) จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

- 2) อบรมและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
- 3) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนจัดทำสารการเรี ยนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา เพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐาน หรือรายวิชาเพิ่มเติม
- 4) การนิเทศการเรี ยนการสอนการจัดทำหน่วยการเรี ยนรู้และการจัดทำแผนการจัดการเรี ยนรู้
- 5) ติดตามประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.6.1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรี ยนรู้ มีตัวบ่งชี้การดำเนินงาน ดังนี้

- 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรี ยนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นและประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 3) จัดการเรี ยนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- 4) จัดกิจกรรมพัฒนาครูผู้สอนและส่งเสริมให้จัดทำแผนการเรี ยนรู้และกระบวนการเรี ยนรู้ ตามหน่วยการเรี ยนรู้
- 5) จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล ้อม แหล่งเรี ยนรู้ สื่อการเรี ยน ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรี ยนรู้และการเรี ยนรู้ของผู้เรี ยน

1.6.1.3 ด้านการนิเทศภายใน มีตัวบ่งชี้การดำเนินงาน ดังนี้

- 1) วางแผน ดำเนินการ จัดระบบนิเทศงานวิชาการและการเรี ยนการสอนภายในสถานศึกษา
- 2) นิเทศงานวิชาการและการเรี ยนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย
- 3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 4) ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

1.6.1.4 ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีตัวบ่งชี้การดำเนินงาน ดังนี้

- 1) จัดทำแผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์ และดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวงจรพัฒนาคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle ; PDCA)
- 2) จัดระบบโครงสร้างเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

3) กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4) จัดระบบบริหารและสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เอื้อต่อการสร้างระบบประกันภายใน

5) ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

6) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่องการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

7) ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรองรับการประเมินภายนอก

8) จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

1.6.1.5 ด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีตัวบ่งชี้การดำเนินงาน ดังนี้

1) กำหนดนโยบายและแนวทางใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2) จัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

3) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่องและให้มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัย

4) ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ และการเรียนรู้ในปัญหาที่สนใจ

5) สนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนา การเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.6.1.6 ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีตัวบ่งชี้การดำเนินงาน ดังนี้

1) ส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน

2) สนับสนุนให้ครูจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการสอนและการพัฒนา งานด้านวิชาการ

3) วางแผนและประสานความร่วมมือกันในการผลิต จัดทำ พัฒนา การใช้สื่อ วัตกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนและงานวิชาการร่วมกับบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันอื่น

4) พัฒนาบุคลากรในเรื่องเกี่ยวกับพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

5) ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.6.1.7 ด้านการวัดและประเมินผล มีตัวบ่งชี้การดำเนินงาน ดังนี้

1) กำหนดระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา

2) พัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐานตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนด

3) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยการเน้นการประเมินตามสภาพจริง

5) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

1.6.1.8 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้การดำเนินงาน ดังนี้

1) วางแผน ดำเนินการ พัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้

2) สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้และใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

4) จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้

5) ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

1.6.1.9 ด้านการแนะแนว มีตัวบ่งชี้การดำเนินงาน ดังนี้

1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) จัดระบบงาน กระบวนการ และโครงสร้างองค์กรแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

3) ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูผู้สอนทุกคน

4) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

5) นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

1.6.2 กระบวนการ Six Sigma หมายถึง ระบบการบริหารจัดการที่เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิผลขององค์กร ซึ่งในการบริหารองค์การเพื่อพัฒนาคุณภาพนั้น มุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการและขีดความสามารถในการทำงานให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ลดความผิดพลาดในกระบวนการให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด เพื่อลดต้นทุนการผลิตและการให้ความสำคัญกับ ความพึงพอใจของลูกค้า โดยสร้างเครื่องมือในการบริหารคุณภาพที่เรียกว่า DMAIC Model ประกอบด้วย

1.6.2.1 กำหนดเป้าหมาย (Define Target) หมายถึง การนิยามขอบข่ายและเป้าหมายของโครงการปรับปรุงในพจน์ของความปรารถนาของลูกค้า และกระบวนการที่ตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ปัจจัยนำเข้า ผลผลิตการส่งออก การควบคุม และทรัพยากร

1.6.2.2 การวัดความสามารถของกระบวนการ (Measure) หมายถึง การวัดการปฏิบัติการในกระบวนการปัจจุบัน ปัจจัยนำเข้า ผลผลิตส่งออกและกระบวนการ และการคำนวณสมรรถนะของกระบวนการระยะสั้นและระยะยาว

1.6.2.3 การวิเคราะห์สาเหตุปัญหา (Analyze) หมายถึง การวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างการปฏิบัติการในปัจจุบันกับที่ปรารถนา ลำดับความสำคัญของปัญหา และบ่งชี้สาเหตุที่เป็นรากของปัญหา กำหนดเกณฑ์ที่ใช้เป็นมาตรฐานสำหรับทำการเปรียบเทียบ (benchmarking) สมรรถนะของกระบวนการผลิตหรือบริการในกลุ่มสาระหรือระหว่างกลุ่มสาระที่ผู้วิจัยทดลองใช้แนวทางการบริหารงานวิชาการ (Internal)

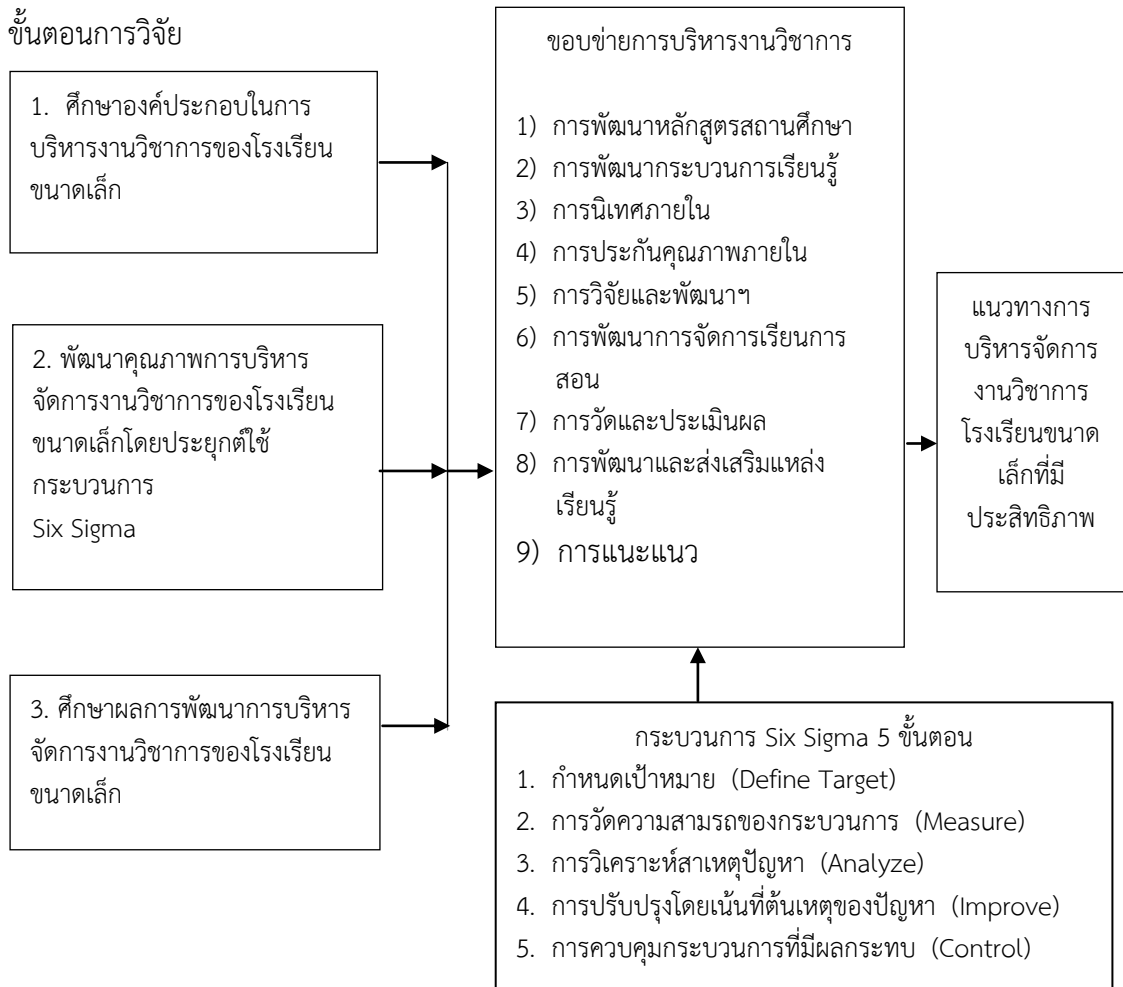
1.6.2.4 การปรับปรุงโดยเน้นที่ต้นเหตุของปัญหา (Improve) หมายถึง การปรับปรุงผลเฉลยเพื่อแก้ปัญหา และป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำ ทำให้บรรลุเป้าหมาย

1.6.2.5 การควบคุมกระบวนการที่มีผลกระทบ (Control) หมายถึง การควบคุมกระบวนการปฏิบัติการให้คงไว้ซึ่งคุณภาพของผลผลิตตามมาตรฐานที่กำหนด

1.6.3 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 500 คน มีจำนวน 35 โรงเรียน

1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปขอบข่าย การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 32, สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, น. 1-5 , กระทรวงศึกษาธิการ. 2550, น. 29-51, พิเชษฐ์ ศรีหารณ, 2543, น. 23-29 , ประพันธ์ พรหมกุล, 2543, น. 100-106, บุญส่ง พุทธรักษ์พงศ์, 2545, น. 29-50, งามพรรณ ธิปไตย, 2546, น. 56-57, ณรงค์ ผิวอ่อน, 2550, น. 24-30, สุเทพ บุญเต็ม, 2545, น. 33-34, สุวิมล โพธิ์กลิ่น, 2549, น. 11-20, กาญจนา ภาสุรพันธ์, 2545, น. 24-26, สัญชัย เสนาพิทักษ์, 2546, น. 90-92, สมชาย จินตนาพันธ์, 2546, น. 11-12, เพชริน สงค์ประเสริฐ, 2550, น. 101-103, พัทธิธรา รัตนชัย, 2550, น. 39-41, วิไลพร อภิบาลศรี, 2551, น. 105-106, กมล ภูประเสริฐ, 2545, น. 9-17, จันทราณี สงวนนา, 2545, น. 59) และสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก สอบถามหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นกรอบ แนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) เรื่อง การประยุกต์ใช้กระบวนการ Six Sigma เพื่อ พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ดังภาพประกอบที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพได้

1.8.2 ได้ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

1.8.3 ได้ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 นำแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพไปใช้ในการวางแผนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสู่โรงเรียนคุณภาพและได้มาตรฐาน

